



## OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

**Autorka práce:** PaedDr. Zuzana Geršicová, PhD.

**Názov práce:** **Stratégie a metódy vyučovania v pregraduálnej príprave učiteľov odborných predmetov ako súčasť budovania osobnostných a sociálnych kompetencií.**

**Oponentka:** doc. PhDr. Viola Tamášová, CSc., VŠ DTI v Dubnici n/V

**Odbor habilitačného konania:** Odborová didaktika

### **Rozsah habilitačnej práce:**

Habilitačná práca má rozsah 204 strán a 19 príloh (merací nástroj, frekvenčné tabuľky, doslovný prepis rozhovorov a obsahová náplň predmetu Modelovanie a riešenie výchovných situácií v odbornom vzdelávaní). Na stranách 189 až 204 je uvedený zoznam použitej literatúry, je spracovaný v zmysle citačnej normy APA. Problematika, v ktorej sa autorka v habilitačnej práci venuje, je aktuálna už viac ako štyri desaťročia. To sa prejavilo aj v skutočnosti, že autorka pracovala s takmer 180 relevantnými domácimi i zahraničnými zdrojmi. Oceňujem, že autorka dominantne reflektuje aktuálne zdroje (datované po roku 2010).

### **Aktuálnosť zvolenej témy habilitačnej práce:**

Habilitantka sa vo svojej práci zamerala na vysoko aktuálnu tému možností a limitov využitia rôznych stratégií a metód rozvoja osobnostných a sociálnych kompetencií v pregraduálnej príprave učiteľov stredných odborných škôl. Nadväzuje pri tom na požiadavky Rady Európy, ktorá v roku 2019 prijala Dohodu o rozvoji kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie. Predkladaná práca sa prioritne zameriava na transverzálne kompetencie. Ponúkajú základ pre ďalšie učenie a seberealizáciu jedinca. Užitočnou súčasťou práce je koncepcia stratégie v rámci magisterského študijného programu *Učiteľstvo ekonomických predmetov* a návrhy zaradenia interaktívnych foriem vzdelávania zameraných na osobnostný a sociálny rozvoj do jednotlivých predmetov.

Predložená habilitačná práca je logickým vyústením dlhodobej vedeckej a publikačnej činnosti habilitantky. Uvedenej problematike sa venuje komplexne v empirickej, teoretickej a aplikačnej rovine. Pozornosť orientuje na kompetencie učiteľov pričom sa prioritne

zameriava na pozíciu triedneho učiteľa a jeho pôsobenia na žiakov. Táto pozícia je v súčasnom školskom systéme zaznávaná a podceňovaná. Z pohľadu manažmentu triedy (v súvislosti s terajšou pandemickou situáciou a existenciou dištančného vzdelávania) sa práve opodstatnenosť dôslednej prípravy budúcich učiteľov na túto pozíciu v triede ukázala ako veľmi významná.

### **Obsah a forma habilitačnej práce:**

Habilitačná práca Dr. Geršicovej je koncipovaná do piatich na seba nadväzujúcich kapitol, pričom prvé štyri tvoria jej teoretickú časť a v piatej kapitole predkladá empirický výskum. V prvej kapitole autorka prináša medzinárodný kontext problematiky osobnostného a sociálneho rozvoja a rozvoja kľúčových kompetencií. V rámci uvedenej kapitoly je prínosná analýza kurikulárnych dokumentov vybraných európskych krajín, ktoré považujú rozvoj osobnostných a sociálnych kompetencií za svoje prioritné ciele a sleduje ich komplexnosť a nadväznosť naprieč vzdelávacím systémom. *Z hľadiska logickej koncepcie práce by sa ako vhodne skôr hodilo presunutie tretej kapitoly tak, aby komparácia so slovenským vzdelávacím systémom bola markantnejšia.*

Autorka v druhej kapitole práce definuje základné pojmy ako sú osobnostná a sociálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, kľúčové kompetencie a to v závislosti k subjektom a objektom vzdelávania. Vzhľadom na rozsiahlosť danej problematiky považujem tento spôsob zamerania obsahu druhej kapitoly za vhodne zvolený a dostatočne popisný. Autorka venovala primeranú pozornosť vymedzeniu týchto pojmov ako individuálnych atribútov, a zároveň poukázala na ich vzájomnú podmienenosť. *Zrelosť autorky* v danej problematike sa **prejavila v návrhu kompetenčného profilu učiteľa**, ktorý smeruje k rozvoju osobnostných, sociálnych i komunikačných kompetencií žiakov stredných odborných škôl.

Analýzu kurikulárnych dokumentov Slovenskej republiky z pohľadu osobnostných a sociálnych kompetencií prináša kapitola tri. Ako už vyššie uvádzam, *vhodnejšie by bolo zaradiť ju hneď za prvú kapitolu*. Pri analýze, so zreteľom na osobnostný a sociálny rozvoj, postupuje od nižších stupňov vzdelávania a následne poukazuje na oblasť stredných odborných škôl, kde sa ciele výchovy a vzdelávania zameriavajú na rozvoj kľúčových kompetencií v sociálnej a osobnostnej oblasti. Charakteristika cieľov je poňatá ako špirálový rozvoj nadobudnutých kompetencií na nižšom stupni vzdelávania a ich následné využitie pri rozvoji ďalších kompetencií. Napriek tomu, že túto kapitolu možno považovať za komplexnú, *očakávala by som kritickejší prístup k analýze vzdelávacích dokumentov.*

Štvrtá kapitola ponúka prehľad stratégií a metód, ktoré sú aplikované na pregraduálnu prípravu budúcich učiteľov z pohľadu aktivizujúcich metód vhodných na rozvoj ich osobnostných a sociálnych kompetencií. Tieto následne tvoria metodickú podporu pre ich budúcu pedagogickú prax a podpornú prácu pri rozvoji kľúčových kompetencií ich žiakov. ***Túto kapitolu považujem za prínosnú z hľadiska jej aplikačného vyústenia.***

Ťažiskovou kapitolou je piata kapitola, je empirickou časťou habilitačnej práce. Autorka v nej prezentuje výsledky kvantitatívneho výskumu realizovaného *metódou experimentu s využitím pred testu a post testu*. Ako podpornú výskumnú metódu autorka použila *metódu štruktúrovaného interview* s absolventmi štúdia *Učiteľstvo ekonomických predmetov*. Výstupom výskumného bádania je návrh stratégie v rámci tohto magisterského študijného programu s návrhom zaradenia interaktívnych foriem vzdelávania zameraných na osobnostný a sociálny rozvoj v pregraduálnej príprave budúcich učiteľov. *Výsledky však nemožno generalizovať* vzhľadom k tomu, že ide o výsledky pôsobenia jedného pedagóga, ktorý je odborovo vybavený (učiteľ tvorivej dramatiky, lektor zážitkového učenia formou divadla vo výchove). Z uvedeného dôvodu hlavný prínos realizovaného zisťovania, popri sformulovaných odporúčaníach pre prax, vidím v poskytnutí ***príkladu dobrej praxe pre iných pedagógov.***

Môžem konštatovať, že text je logicky usporiadaný, informačne korektný, z formálneho hľadiska sa v práci nenachádzajú vážnejšie nedostatky. Práca je napísaná v súlade s príslušnými pravidlami normy, bez štylistických a gramatických nedostatkov. V habilitačnej práci sú dodržané príslušné bibliograficko-dokumentačné normy a je vidieť evidentný rozdiel medzi vlastnými a cudzími myšlienkami. Formálnu stránku autorka zvládla na kvalitnej úrovni.

#### **Pripomienky a poznámky k habilitačnej práci:**

Teoretická i empirická časť práce sú vyvážené. Za prínosnú považujem aplikačnú časť práce, kde autorka ponúka prehľad vhodných predmetov v študijnom programe *Učiteľstvo ekonomických predmetov*, v rámci ktorých *by sa dali realizovať* interaktívne výučbové programy. Zaujímavá by bola realizácia výskumu v reálnej pedagogickej praxi stredných odborných škôl, kde by naši absolventi pôsobili už v pozícii učiteľa a reálne by uplatnili svoje nadobudnuté zručnosti. V tomto kontexte *vyvstáva otázka, ako sú na tento spôsob práce vybavení vysokoškolskí učitelia a ako ich odborne na realizáciu interaktívnych kurzov pripraviť?*

#### **Otázky k riešenej problematike:**

- Čo viedlo autorku k zaradeniu kapitoly Rozvoj osobnostných a sociálnych kompetencií v kurikulárnych dokumentoch SR s akcentom na odborné vzdelávanie a prípravu až za druhú kapitolu?
- Ako si predstavujete prípravu vysokoškolských pedagógov na nové interaktívne stratégie vyučovania?
- Akým spôsobom zabezpečiť spätnú väzbu od absolventov týchto interaktívnych predmetov po ich nástupe do pedagogickej praxe a sumarizovať ich skúsenosti, prípadne získať vhodné dáta, ktoré poukážu na posun v oblasti osobnostných a sociálnych kompetencií ich žiakov?

### **Záverečné hodnotenie habilitačnej práce a habilitačného spisu:**

PaedDr. Zuzana Geršicová, PhD. svoju odbornosť prezentovala i prostredníctvom monografií, učebníc a odborných článkov, a taktiež ohlasom na ne. Na základe ich obsahu môžem konštatovať, že vedecké a odborné práce autorky majú kvalitnú odbornú úroveň. Účasť v pedagogickom procese, na konferenciách a na projektoch je tiež bohato zastúpená. Bola zodpovednou riešiteľkou projektov KEGA, VEGA a IGA. Konštatujem, že obsah vymenovacieho spisu je v rámci kvantitatívno-kvalitatívnej analýzy v zmysle Vyhl. č. 246/2019 a jej jednotlivých článkov a Kritérií VŠ DTI naplnený.

Habilitačná práca PaedDr. Zuzany Geršicovej, PhD. komplexne rieši aktuálnu a významnú problematiku. Zameriava sa na smerovanie pregraduálnej prípravy učiteľov stredných odborných škôl formou interaktívnych kurzov obohatených o zážitkové metódy práce a stratégie rozvoja ich osobnostných a sociálnych kompetencií. Ide o formy, ktoré budú mať následne, v ich pedagogickej praxi, dopad na formovanie osobnostných a sociálnych kompetencií žiakov stredných odborných škôl s jasným prínosom pre odborovú didaktiku. Autorka preukázala svoje odborné schopnosti tak v teoretickej, ako i empirickej rovine skúmanej problematiky.

**Habilitačná práca spĺňa všetky kritériá na získanie vedecko-pedagogického titulu, preto ju komisii odporúčam prijať a po úspešnej obhajobe odporúčam PaedDr. Zuzane Geršicovej, PhD. udeliť titul „docent“ v odbore habilitačného a inauguračného konania: Odborová didaktika.**

V Bratislave 18. 3. 2021

doc. PhDr. Viola Tamášová, CSc.

oponentka